

Deriva autoritària

Erich Fromm (1900-1980) va ser un destacat psicoanalista, psicòleg social i humanista, autor de nombrosos treballs en què analitza les arrels psicològiques de les tendències autoritàries de la societat contemporània. L'any 1941 va publicar el llibre "La por a la llibertat", en el qual explica, detalladament, els mecanismes d'evasió de la llibertat que desenvolupen algunes persones i que consisteixen en la tendència a abandonar la independència del jo individual per fondre's amb alguna cosa exterior a fi d'adquirir la força de la qual es manca. Fromm, que era un jueu alemany, va escriure el seu llibre molt influït per les conseqüències del nazisme, però la psicologia humana no ha canviat gaire des de la seva època: la por a la llibertat persisteix i encara que no prosperin els totalitarismes absoluts en les nostres democràcies aparentment civilitzades, aquesta por fa que moltes persones busquin allò que els proporciona sensació de seguretat. Encara que sigui a costa d'eliminar la seva pròpia responsabilitat i la llibertat que n'és condició.

Aquesta pot ser una de les raons que expliquen per què, sota l'aparença formal de democràcia, poden existir i prosperar, sense que hi hagi una revolta, autoritarismes tan clars com el que practica actualment el govern del Partit Popular. L'escriptora catalana Anna Maria Moix ho deia fa uns dies de forma molt clara: "en poc temps, una mica més de mig any, aquest país s'assembla cada vegada més a la lúgubre i miserable Espanya de la Postguerra". Certament, ara que el PP ha obtingut la majoria absoluta, sembla que s'atreveix a tot i cada vegada ensenya de manera més desvergonyida tot allò que sempre ha format part de l' ADN de la dreta nacionalista espanyola: les seves tendències autoritàries.

La llista de símptomes de la deriva autoritària del Partit Popular comença a ser cridanera: nomenaments de comissaris polítics als mitjans de comunicació públics; atac sistemàtic als immigrants que són el boc expiatori de la crisi; persistència de l'anticatalanisme (que és una herència directa dels franquistes fundadors del partit); us permanent de la mentida i la propaganda com a instruments de govern; afavoriment descarcat dels interessos dels rics i poderosos; reforçament de la visió centralista i unitària d'Espanya; intents per fer-se amb control absolut de tot els aparells de l'estat; laminació dels drets dels treballadors i de la capacitat de negociació sindical; amenaces a la llibertat d'expressió dels que protestem contra les retallades...

Que a aquestes alçades, el Partit Popular encara retingui, segons les enquestes, el 30% de la intenció de vot dels espanyols, convida a fer una relectura a fons del llibre d'Erich Fromm i a reflexionar sobre quins poden ser els motius que porten a tantes persones a votar contra els immigrants, contra els funcionaris, contra l'estat del benestar, contra els drets laborals, contra els drets del poble català i a favor de la recessió econòmica i de l'atur.